

**Minimální preventivní program v oblasti sociálně
patologických jevů
2013/2014**

Š k o l a b e z d r o g

Věstník MŠMT, březen 1998, sešit 3
Pokyn ministra MŠMT ČR č.j. 16227/96-22
Metodický pokyn k primární prevenci SPJ u dětí, žáků a studentů č.j. 20 006/2007-51 ze dne
16. 10. 2007
Metodický pokyn k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
č.j. 24 246/2008

Aktualizace 30. 8. 2013

Obsah:

Hlavička.....	1
Úvodní strana.....	2
Vlastní program.....	5
Příloha1 – vlastní rámcový program.....	8
Příloha2 – Kontaktní adresy.....	9
Příloha3 – Řešení a vyšetřování přestupků.....	10
Příloha4 – Řešení šikany.....	11

Minimální preventivní program

Gymnázium dr. A. Hrdličky v Humpolci

Školní rok 2013/2014

Úvod

Základním principem primární prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti. Minimální preventivní program je základním nástrojem prevence. Jeho realizace je závazná. Na jeho realizaci se podílí nejen celý pedagogický sbor, ale i ostatní pracovníci školy, rodiče a další instituce, zabývající se prevencí sociálně patologických jevů.

Aktivita školy jsou cíleně směřovány k efektivní primární prevenci a eliminaci aktivit z oblasti neúčinné primární prevence.

Minimální preventivní program je zaměřen:

Na předcházení rizikovým jevům v chování žáků, jako je:

- Záškoláctví
- Šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus
- Kriminalita, delikvence
- Užívání návykových látek
- Závislost na politickém a náboženském extremismu
- Netolismus (virtuální drogy) a gambling

Rozpoznání a zajištění včasné intervence v případech:

- Domácího násilí
- Týrání a zneužívání dětí
- Ohrožování mravní výchovy mládeže
- Poruchy příjmu potravy

Vymezení základních pojmů:

1. Primární prevence

1. 1. Nespecifická primární prevence – zahrnuje vytváření optimálních podmínek pro fyzický, psychický a sociální vývoj jedince, je zaměřen na osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj sociálně komunikativních dovedností. Je celospolečenským úkolem.

1. 2. Specifická primární prevence – aktivity a programy zaměřené specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků

2. Sekundární prevence má zabránit vzniku poruch sociálního a psychického vývoje, zachytit je v počátečním stadiu a okamžitě zajistit potřebná opatření.

3. Terciární prevence má předcházet zhoršování stavu, recidivám a snižovat důsledky sociálně patologických jevů. Je úkolem specializovaných odborníků.

Zvýšená pozornost je věnována

- Aktivity vedoucí k poskytování informací žákům v průběhu výchovně vzdělávacího procesu – zdravý životní styl, zdraví, sociálně patologické jevy,...
- Volnočasové aktivity – využívání volného času ve škole i mimo ni
- Programy aktivního sociálního učení – interpersonální, mezilidské vztahy, skupinové formy práce,...
- Poradenská činnost – ve škole i ve specializovaných zařízeních
- Podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky (žáci a učiteli), vytváření bezpečného prostředí, podpora solidarity a tolerance, podpora vědomí sounáležitosti, spolupráce mezi dětmi a rozvoj jejich vzájemného respektu, rozvoj jednání v souladu s právními normami

Cíle

Základním principem preventivní práce uplatňované na naší škole je výchova studentů ke zdravému životnímu stylu, osvojení pozitivního sociálního myšlení a chování a rozvoji osobnosti. Osvojení norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, rozvoj těchto vztahů, úcta k životu druhých, respekt k individualitě jedince, tolerantní a humánní jednání v souladu s právními normami a důrazem na právní odpovědnost každého jedince. Optimalizace sociálního klimatu školy, zaměření proti sociálně patologickým jevům jako součást školní kultury. Pohoda organizačního prostředí (režim dne, zdravá výživa, pohybová aktivita,...), zdravé učení (smysluplnost, otevřenost, spolupráce, motivující hodnocení,...), otevřené partnerství školy, rodičů i veřejnosti a stanovení pravidel chování s právy i povinnostmi všech účastníků života školy.

Vlastní program

1. Koordinace aktivit ve škole

- Seznámení ředitele a pedagogického sboru s ideou programu
- Zaangažování pedagogického sboru do realizace programu
- Spolupráce metodika s TU, ostatními pedagogy, pracovníky PPP a dalšími institucemi a organizacemi, zabývajícími se touto problematikou

2. Analýza současného stavu

V posledních letech dochází ke zřetelnému nárůstu počtu mladých lidí, kteří mají nějakou osobní zkušenost s některou z návykových látek. Mezi mládeží se dramaticky rozšířilo zejména užívání marihuany. Media zveřejňují podobné informace s oblibou a někdy i s nádechem senzace. Často jsou tyto informace podávány vytržené z kontextu a často se velmi od sebe liší údaje z této oblasti. Rozdíly mohou mít nejrůznější důvody např. rozdílné formulace otázek, odlišný způsob sběru dat, odlišné charakteristiky sledované populace, ... Existují také rozdíly podle typu navštěvované školy. Obecně se pravidelné užívání návykových látek vyskytuje častěji u mládeže s nižšími studijními aspiracemi. Zvláště zřetelné je to u kouření. Počet kuřáků na školách vzrůstá. Proč? Reklama tabákových výrobků je často cílena na děti a dospívající, vzrostla dostupnost tabáku pro děti a předpisy zakazující prodej tabákových výrobků osobám mladším 16 let se nerespektují. Stejně je to i u alkoholických nápojů. Nepříznivé trendy pokračují i u ostatních návykových látek a hraní na automatech. Souvisí to s dostupností drog, jejich glorifikací, stresovými situacemi a depresemi, dysfunkční rodinou, negativními vlivy kamarádů apod. Výsledky naší školy, v porovnání se školami ve větších městech, nebo jinými školami, podle výzkumu sdružení „CASRO“ nejsou alarmující. Přesto nesmíme usnout na vavřínech a musíme se zaměřit na prevenci.

3. Metody práce

Soustavné sledování vývojových a individuálních potřeb žáků, odhalování poruch vývoje a poskytování rychlé a účinné pomoci.

- Sledování chování žáků a jejich možných potřeb **pedagogové, VP**
- Diskuse nad možnými poruchami chování a problémy **- „ -**
(oficiální porady i neformální besedy)
 - Linka důvěry – anonymní e-mailová korespondence
 - Rozhovor s třídním profesorem, jiným pedagogem, nebo VP
 - Řešení komplikovanějších případů za pomoci PPP nebo klin. psychologa (v případě, že překračují možnosti VP)

- Úprava školního řádu, organizačního řádu a veškeré činnosti ve shodě s ochranou zdraví žáků, zdravým životním stylem, optimalizací sociálně psychologického klimatu školy a minimalizace škodlivých vlivů
 - Dozory o přestávkách
 - Koncepce školního řádu a rozvrhů tříd tak, aby zajišťoval ochranu proti škodlivým vlivům
 - Dozory při akcích pořádaných školou

**vedení školy
pedagogové**
- Optimalizace vztahů mezi učiteli a žáky (velikost školy umožňuje osobní přístup učitelů k žákům, převládá pocit vzájemné důvěry
- Péče o hendikepované žáky, žáky se zdravotními problémy, sociálními riziky (mapování problémů, pomoc při odstraňování)
- Koordinace činnosti pedagogů při realizaci Minimálního preventivního programu
 - Seznámení s programem na poradě
 - Začlenění programu do osnov (Bi, ZSV, On, Ch, Tv,...)

**VP
pedagogové**
- Zajištění dostatečného množství volnočasových aktivit
 - kroužek stolního tenisu STUDENOVSKÝ
 - ruského jazyka KOCIÁNOVÁ
 - Globe FILIP
 - taneční. v rámci AŠSK
 - latinského jazyka KOCIÁNOVÁ

vedení, pedagogové
- Zajištění volnočasových aktivit – prostory a materiál
 - využití tělocvičny od 7.00 do 17. 00 pro žáky v rámci AŠSK (skupiny studentů)
 - využití počítačových učeben v době od 7.00 do 8.00 a od 14.00 do 16.30 s připojením na internet
 - využití knihovny a studovny v době od 7.00 do 16.30
 - možnost využívat učebny Vv a Hv v době volna
 - využití uč. pomůcek a literatury

vedení
- Začlenění problematiky etické a právní výchovy, zdravého životního stylu do výuky – v souladu s obsahem vymezeným Standardem základního vzdělávání , vzdělávání na čtyřletém gymnáziu a schválenými vzdělávacími programy
 - důsledná realizace vzdělávání v celé šíři vzdělávací oblasti – Zdravý životní styl (viz příloha)
 - vytváření podmínek pro příznivé pracovní klima a zdravý pracovní režim žáků i učitelů ve všech částech vzdělávacího procesu i mimo něj
 - účast na projektech – SLAM, GLOBE, OBČAN, ...
 - přípravný kurz prvních ročníků (1.O a 1. A)
 - sportovně turistický kurz 4.O – zdravý způsob života
 - sportovně turistické kurzy pro předposlední ročníky
 - LVVZ – 1. O, 5. O a 1.A
 - Zájezdy do divadel, výměnné a poznávací zájezdy do zahraničí, sportovní turnaje,.. (vše zaměřené na zdravý způsob života, ochranu proti sociálně patologickým jevům, mezilidské vztahy,...)
 - besedy s pracovníky Procter & Gamble (Sexuální výchova, AIDS)
 - besedy spojené se sociálním učením

**VP,TU
TU, uč.Tv
TU, uč.Tv, + ped.
uč. Tv + ped
VP
VP**
- vzdělávání pedagogů, doškolování v problematice zdravého živ. stylu
 - školení metodika prevence - PPP, PC Jihlava
 - účast výchovného poradce, školního metodika prevence, ředitele školy , zástupce ředitele a dalších pedagogů na seminářích, přednáškách a akreditovaných kurzech k problematice zdravého životního stylu a sociálně patologických jevů

vedení

- školení zástupce ředitele – PPP – SPU, šikana,...
- školení učitelů všeobecně vzdělávacích předmětů – projekt“Seznamovací kurz“, Andragogika,..
- předání informací z dané oblasti ostatním pedagogům
- samostudium (odborná literatura, tisk, film, internet,...)
- **aktivity pro rodiče** **vedení**
 - informace rady školy a Poradního sboru Nadačního fondu gymnázia o realizaci MPP na škole
 - informace rodičům o způsobu řešení přestupků, školní řád – na pravidelných rodičovských schůzkách
 - individuální rozhovory s rodiči při řešení aktuálních problémů
 - konzultační hodiny VP pro veřejnost
 - nabídka přednášek na téma zdravý životní styl, SPU, sociálně patologické jevy, metodiku rodičům, kontaktní adresy, odbornou literaturu
- **řešení přestupků** **vedení**

Uplatňování přiměřených represivních nástrojů. Ty musí být zaměřeny na boj proti drogám včetně alkoholu a nikotinu a na projevy sociálně patologického chování

 - důsledná kontrola dodržování zákona č. 37 / 1998 Sb. O ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ve znění pozdějších úprav
 - důsledné potírání kuřáctví, užívání alkoholu a dalších návykových látek
 - důsledné potírání šikanování a jiných sociálně patologických jevů
 - opatření proti dostupnosti těchto látek ve škole
 - spolupráce s oddělením sociální prevence, oddělením péče o mládež a policii (vše zakotveno ve školním řádu)

4. Přílohy

- Vlastní rámcový program
- Kontaktní adresy
- Řešení přestupků
- Řešení šikanování mezi žáky školy (Krizový plán)

Příloha 1: VLASTNÍ RÁMCOVÝ PROGRAM

Předmět	Téma
ZSV, On	Politologie – parlament, zákonodárství, zákony o držení, užívání a distribuci Drog Obecná psychologie – fantazie a vjemy – činitelé, kteří je ovlivňují (drogy) Charakter – změna vlastností působením drog Regulace lidské činnosti (komunikativní dovednosti) Člověk a společnost – šikana, agrese Aktivní sociální učení- asertivita, sebeovládání Právní normy – trestní, rodinné a pracovní právo Úloha reklamy – alkohol, tabákové výrobky
Che	BOZP – práce s jedy, rozpouštědly,... Alkohol – závislost Alkaloidy – zneužívání návykových látek, léky
Bi	Biologie člověka – návykové látky, zdravá výživa, zdravý životní styl Botanika – Mák a jeho využití nebo zneužití, Konopí seté, Durman, Houby,...
Z	Vegetační pásma světa – hlavní oblasti produkce návykových látek
D	Opiové války (1840 – 1842) – Čína, Francie, Velká Británie
Cj	Beatníci, surrealismus, literatura 70. let u nás i ve světě (R. John,...)
Cizí jazyky	Slovní zásoba, tisk, internet
Tv	Výchova ke zdravému životnímu stylu – zátěže, odolnost, relaxace, anabolika,.

Příloha 2: KONTAKTNÍ ADRESY

Pedagogicko – psychologická poradna, Pražská 127, Pelhřimov
PaedDr. Zdeněk Martínek , tel. 565/ 323621

Psychiatrická léčebna Želiv, Želiv 152
MUDr. Iva Procházková tel. 565/581226

Psychologická ordinace
PhDr. Milena Lepierová tel. 565/ 321420

Psychiatrické středisko, Friedova 1464, Pelhřimov
MUDr. Leo Procházka tel. 565/ 325608

NORBERTINUM, Třída Legií 2006, Pelhřimov
MUDr. Jaroslav Kašparů tel. 565/ 321232

Příloha3: ŘEŠENÍ A VYŠETŘOVÁNÍ PŘESTUPKŮ

Vnitřní řád školy ukládá:

II. Chování žáků

7. Ve škole i mimo školu dodržují žáci pravidla slušného chování a dbají všech zásad dobrého občanského soužití.

8. Všechny projevy a známky rasismu, terorismu, nacismu a dalších zakázaných hnutí a ideologií jsou nezákonné a budou velmi přísně potrestány.

9. Je zakázáno používat alkohol, tabákové výrobky, drogy a všechny omamné látky při všech akcích pořádaných školou ve škole i mimo ni.

Je nepřípustné nosit alkohol a všechny druhy nelegálních drog do školy a na všechny aktivity spojené se školním vyučováním, jedná se o závažné porušení řádu školy. Přechovávání, předávání drog a jejich distribuce je trestný čin. Porušení těchto zásad bude klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z něho vyvozeny přísné důsledky.

Rovněž je zakázáno v prostorách školy, na pozemku školy a v jejím okolí kouřit.

V případě, že selhala preventivní opatření školy a v případě podezření, že žák zneužívá návykové látky, škola

1. **provede diskrétní šetření a pohovor se žákem.** Doporučí mu rozhovor s odborníkem, případně zprostředkuje kontakt s odborníky PPP, zdravotnického zařízení, K- centra, apod.
2. **Při důvodném podezření** škola zkontaktuje rodiče, event. zákonné zástupce žáka a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví a života po požití drogy, při nebezpečí z předávkování,...
3. **V případě negativní reakce rodičů** na sdělení skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, **škola uvědomí sociální odbor.**

V akutním případě, po průkazném zjištění zneužití návykových látek ve škole, nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (alkoholem) v době vyučování, ředitel školy:

1. kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče, popř. zákonné zástupce
2. uvědomí ŠÚ

V případě dealerství nebo porušení § 217 trestního zákona nebo zanedbání povinné péče škola

3. uvědomí oddělení péče o mládež, oddělení sociální prevence sociálního odboru
4. oznámí věc policii

Škola s tímto programem seznámí rodiče , ev. zákonné zástupce žáků.

Příloha 4: ŘEŠENÍ ŠIKANOVÁNÍ (KRIZOVÝ PLÁN)

1. Počáteční šikana

a) Vyšetření

Rozhovor s obětí a těmi, co na šikanu upozornili
Nalezení svědků
Individuální (konfrontační) rozhovor se svědky
Ochrana oběti
Rozhovor s agresory (konfrontace mezi nimi)

b) Výchovní opatření

Běžná výchovní opatření
Práce s třídním kolektive

2. Pokročilá šikana

a) Vyšetření a postup

Záchrana oběti
Domluva pedagog.pracovníků na postupu a spolupráci
Zabránění domluvě agresorů
Pomoc a podpora oběti
Nahlášení policii
Vlastní šetření
Kontakt PPP a domluva na dalším postupu (oběť)

b) Výchovní opatření

Běžná výchovní opatření
Práce s třídním kolektive
Mimořádná opatření (doporučení pro umístění do diagnostického centra nebo
SVP a podnět orgánům sociálně právní ochrany dítěte pro práci s rodinou

Mgr. Antonín Pustina
školní metodik prevence

Mgr. Hana Havelková
ředitelka školy